

Valstybės kontrolieriaus Arūno Dulkio įžanginis žodis

Kelias paskutines savaites plačiai aptarinėjant ateinančių metų valstybės biudžeto projektą, karštai diskutuojant apie papildomų finansų paieškas ir dalybas, šiandien turime puikią progą atsigręžti į finansus, kuriuos valstybė galėjo turėti, tačiau dėl šešėlinių veiksmų nepavyko jų surinkti į biudžetą.

Šiandien keliamą klausimą - ar taikomos kovos su šešėliu priemonės pasieks tikslą puikiai iliustruoja pasakos išmintis. Ne veltui nuo mažų dienų jų pagalba padedama atpažinti vertybes ir ydas, jose vyrauja tiesos ir gėrio idėjos, gausu aukštos dorovės pavyzdžių.

Ką mums sako Hanso Christiano Anderseno kūrinys „Šešėlis“? Jame pasakojama apie mokslininką, nuo kurio atsiskiria jo Šešėlis. Atsiskyręs Šešėlis imasi pats tvarkytis, pralobsta, užima aukštus postus, grįžta ir galiausiai pradeda žeminti savo šeimnininką. Istorija baigiasi tuo, kad šešėlis užvaldo savo šeimnininką ir galiausiai šeimnininkas nužudomas.

Kaip šią liūdnai pasibaigusią istoriją galime pritaikyti šiandieninėms aktualijoms? Svarbu tai, kad ne tik asmenims tenka stoti prieš savo Šešėlį ir su juo kovoti. Pasak japonų rašytojo Haruki Murakami, visuomenė bei valstybė taip pat susiduria su tamsiosiomis pusėmis. Todėl kiekviena valdžia raginama stoti prieš esamus šešėlius ir kovoti su nelegalia veikla. Tokia jos misija, tačiau tai yra vienas iš tų valstybės uždavinių, kurio sėkmingam įgyvendinimui valdžia stokoja tinkamų bei efektyvių sprendimų ir veiksmų, o įgyvendinamos priemonės dažnai kelia klausimus. Kovai su šešėliu reikia budrumo, išminties ir drąsos. Kaip pasakoja minima istorija, „Šešėlio“ veikimas sąlygojamas ir „Šeimnininko“ veiksmų: „<...>Aš nuo vaikystės vaikštinečiau jūsų pėdom... Kai tik davėt ženklą, jog galiu pats vienas ką nuveikti, tuojau tuo pasinaudojau.<...>“. Žinoma, kovoti su šešėliu – nelengva užduotis, tačiau jei jos vengsime, valstybė negalės augti ir bręsti, kadangi šešėlis dar labiau didės ir atsigręs prieš pačią valstybę, tokiu būdu stumiant valstybę į vis sunkesnę padėtį.

Kaip vieną svarbiausių valstybės tamsiųjų pusių galime įvardinti šešėlinę ekonomiką – mokesčių slėpimą, kurios mastas Lietuvoje vienas didžiausių Europoje: Lietuvos šešėlinė ekonomika trečdaliu didesnė už Europos Sąjungos vidurkį; Europos Komisijos duomenimis kasmet Lietuvoje nesurenkama virš 1 mlrd. Eur PVM.

Taigi, ar neištiks minėtos istorijos likimas? Vyriausybė vykdo kovos su šešėliu reformą, kurios tikslas – ne tik pasiekti, kad 2019 m. iš šešėlio būtų ištraukti 200 mln. Eur, bet ir užtikrinti konkurencinę aplinką bei pritraukti daugiau investicijų.

Planuojamos vis naujos kovai su išplitusiu, netoleruotinai dideliu šešėliu priemonės, kurių vykdymas reikalauja papildomų resursų. Tačiau kyla klausimas, ar priemonės pasiteisina, ar jos naudingos, ar padeda pasiekti planuotą rezultatą. Ir vis dėlto, ar kovojame su šešėline ekonomika išmintingai, ar kovą tik imituojame?

Tikiu, kad šiandienos pranešėjai padės rasti atsakymus į šiuos ir kitus susijusius klausimus ir beklausydami jų pranešimų turėsime apie ką pamastyti bei parsinešime idėjų tolimesniems darbams. Tad kviečiu išgirsti jų signalus.